

22 iunie 2021

Către: **Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor**

În atenția: **domnului Barna Tanczos, Ministrul Mediului, Apelor și Pădurilor**

Referitor: Modul de funcționare al sistemului informatic de asigurare a trasabilității deșeurilor (SIATD)

Stimate domn ministru,

Urmare a intrării în vigoare și aplicării prevederilor Ordinului nr. 1595/2020 („Ordinul”) cu privire la aprobarea Instrucțiunilor de utilizare a aplicației informatice Sistemul informatic de asigurare a trasabilității deșeurilor (SIATD), în vederea monitorizării și verificării corectitudinii tranzacțiilor cu deșeuri de ambalaje în sistemul răspunderii extinse a producătorului și întrucât:

- (i) Societățile care efectuează tranzacții cu deșeuri sunt nevoite să utilizeze platforma informatică SIATD începând cu 1 ianuarie 2021, potrivit Ordinului;
- (ii) Implementarea platformei afectează activitatea zilnică și ca urmare condițiile care asigură subzistența jucătorilor de pe piața hârtiei destinate reciclării, fără o testare prealabilă sau perioadă de tranziție, va avea un impact major asupra rezultatelor previzionate;
- (iii) Lipsa unei testări prealabile și/sau unei perioade de tranziție, va pune autoritatea care gestionează aplicația, în dificultate la asigurarea în timp a soluțiilor pentru viitoarele situații de aplicabilitate practică curentă ridicate de jucătorii de pe piață;
- (iv) Dorind să subliniem că sprijinim real și constructiv inițiativa de digitalizare și îmbunătățirii proceselor specifice gestionării deșeurilor de ambalaje și reciclarea acestora;
- (v) Ne manifestăm dorința de a fi parteneri activi ai autorităților, oferindu-ne sprijinul în asigurarea unui cadru concertat, apt să furnizeze soluții rapide și eficiente pentru eventualele probleme ivite în amplul proces de gestionare a deșeurilor de ambalaje,

Coaliția pentru Dezvoltarea României (CDR) dorește să vă supună atenției o serie de constatări îngrijorătoare privind modul de funcționare a sistemului informatic SIATD, ca de exemplu erori tehnice și neconcordanțe în ceea ce privește modul real de funcționare a aplicației SIATD, prevederile cadrului legislativ relevant și fluxul comercial specific al deșeurilor de ambalaje până la reciclare, astfel:

- (1) În timpul testării aplicației SIATD s-a constatat faptul că este nevoie de înrolarea certificatelor digitale fiecare punct de lucru, ceea ce va genera blocaje operaționale și costuri salariale mărite (fără o justificare de volum de muncă) în cazul operatorilor economici cu mai multe puncte de lucru;
- (2) Procedura de export a deșeurilor de hârtie, materie primă pentru fabricile din țările limitrofe, va favoriza exportul acestora, comparativ cu furnizarea către reciclatorii interni. În cazul exportului

de marfa operatorul responsabil pentru confirmarea cantităților (destinatarul extern) nu are opțiunea de a confirma tranzacțiile înregistrate. În acest fel, tranzacțiile destinate exportului și livrărilor intracomunitare rămân neconfirmate.

Comparativ cu livrările interne unde confirmarea este făcută de către reciclător, realizându-se astfel verificarea acurateții tranzacției, anume existența faptică a tranzacției.

Mai mult, reciclătorii interni vor fi nevoiți să suporte cheltuieli suplimentare generate de utilizarea sistemului SIATD, cheltuieli ce se vor reflecta în costul produselor finite de pe piața internă.

- (3) Există lipsa de coerență între diferitele coduri de deșeuri din procesul de sortare a deșeurilor municipale cod 20, respectiv codurile 19 și 15, ceea ce va duce la tranzacții blocate și nefinalizate;
- (4) În procesul de testare întâmpinăm în continuare erori de conectare, respectiv erori tehnice în procesul de editare a tranzacțiilor de vânzare deșeuri de ambalaje indiferent de natura tranzacției (colector – reciclător, colector- colector, generator – colector);
- (5) Nu există o procedură clară care să deservească companiile de salubritate și Asociațiile de dezvoltare interurbană (ADI) fapt care va duce la stoparea relațiilor dintre acestea și reciclătorii finali, generând inclusiv imposibilitatea îndeplinirii obiectivelor din Planul Național de Gestionare a Deșeurilor din România.

De asemenea, se blochează legăturile dintre acestea și OIREP-urile care sunt obligate să acopere, cu prioritate, prin contractele, parteneriatele sau alte forme de colaborare încheiate cu autoritățile publice locale sau, după caz, cu ADI, costurile nete pentru deșeurile de ambalaje gestionate prin serviciul de salubritate.

- (6) Nici în Ordinului nr. 1595/2020 pentru aprobarea Instrucțiunilor de utilizare a aplicației informatice Sistemul informatic de asigurare a trasabilității deșeurilor și nici în Ghidul de utilizare a aplicației, nu s-a clarificat procesul responsabilității pe lanț, în cazul inițierii tranzacțiilor. Practic, inițiatorul tranzacției poate fi *convenit* între cei implicați în tranzacție, ceea ce ar duce la denaturarea menirii aplicației SIATD, contravenind prevederilor HG nr. 1061/2008 privind transportul deșeurilor periculoase și nepericuloase pe teritoriul României.

Potrivit acestei norme responsabilitatea obligației de completare a formularului de încărcare – descărcare (Anexa nr. 3) cade în sarcina generatorului sau deținătorului deșeurilor de ambalaje. Interesul major pentru înrolarea și utilizării informațiilor în SIATD îl are colectorul.

- (7) Nu am reușit să identificăm încă relevanța specifică în cadrul aplicației a contractelor, cum lipsa încărcării acestora sau încărcarea incompletă nu poate bloca certificarea unei tranzacții comerciale a deșeurilor de ambalaje.
- (8) Considerăm sancțiunea aplicată pentru neconformarea termenului de confirmare a cantităților de deșeuri tranzacționate (5 zile) ca fiind disproporționată (tranzacția nu este luată în calcul pentru îndeplinirea obiectivelor minime de valorificare prin reciclare).
- (9) În contextul vizei anuale aplicate autorizațiilor de mediu, nu am putut verifica dacă valabilitatea autorizațiilor deținute de operatori condiționează tranzacțiile. De asemenea, recenta

implementare a legislației privind viza anuală a autorizației de mediu, face ca anumiți operatori să nu fie nevoite să solicite viza anuală în cursul anului 2020, însă autorizația a fost emisă într-un an calendaristic anterior (i.e. 2019).

- (10) În contextul în care anumiți jucători de pe piață, pot avea atât calitatea de colectori, cât și reciclatori pentru anumite materiale, considerăm că aplicația trebuie să permită diferențierea aceleiași entități pentru ambele activități desfășurate (cod fiscal, corelat cu codul CAEN și codul deșeurii).
- (11) Există o discrepanță în înregistrarea diferitelor documente financiar-contabile esențiale însă în urmărirea trasabilității tranzacțiilor și a documentelor (ex. aplicația permite înregistrarea avizului de însoțire a mărfii, însă nu permite înregistrarea facturilor - număr, serie și dată factură - pentru verificarea Declarațiilor 394 și 390).
- (12) Deși nu putem evalua capacitatea de stocare a serverelor utilizate și destinate SIATD, însă dorim să atragem atenția asupra unor probleme de ordin tehnic care pot fi generate prin blocarea sistemului datorită volumului mare de informații (în format de dimensiuni mari de tip .jpg) prin necesitatea încărcării de fotografii pentru fiecare încărcătură/tranzacție.

Asigurarea funcționalității sistemului și evitarea blocării unei întregi industrii care pot fi determinate de probleme pur tehnice, ar trebui garantat în pofida implementării unui nou sistem de urmărire a trasabilității.

- (13) În cazul blocării sistemului singura variantă disponibilă pentru utilizatori este sesizarea AFM prin e-mail cu privire la disfuncționalitate, fără a avea garanția unui răspuns.
- (14) Reiterăm faptul că tranzacțiile de pe piața deșeurilor într-o zi normală de lucru se ridică la nivelul miilor, prin urmare orice disfuncționalitate minoră va avea un impact de proporții asupra întregului flux (codul unic de tranzacție trebuie emis prin sistem în timp real, utilizatorul fiind nevoit să aștepte răspunsul AFM). În cazul alocării cantității tranzacționate în mai multe conturi (fie conturi distincte de OIREP, fie conturi de UAT deservite de același raportor), destinatarul confirmă și înregistrează cantitatea totală tranzacționată. În acest moment nu există opțiunea aplicării scazamentului pe fiecare cantitate alocată de către expeditor în diferitele conturi, fapt ce atrage păstrarea unei evidențe eronate a cantităților finale recepționate de către OIREP-uri. Atragem atenția asupra faptului că un raportor (o stație de sortare de exemplu) poate deservi peste 10 de UAT-uri care pot avea la rândul lor contracte cu peste 10 OIREP-uri. În situația în care raportorul reușește să aloce cele 100 de cantități (10 UAT-uri x 10 OIREP-uri) la momentul încărcării transportului, destinatarul confirmă și înregistrează cantitatea recepționată totală, neexistând un algoritm automat de aplicare a scazamentului pentru cele 100 de cantități defalcate.
- (15) În prezent nu există un sistem/algoritm pentru păstrarea evidenței stocurilor la intermediarii de deșeuri. În prezent următoarele situații nu sunt deservite de SIATD:
 - i. Un raportor livrează către un intermediar un transport mai mare – având o tranzacție cu un singur cod SIATD; Intermediarul confirmă tranzacția, însă livrează doar o parte din cantitate către reciclatorul final

- ii. Un raportor livrează către un intermediar mai multe transporturi mici – având mai multe tranzacții cu mai multe coduri SIATD; Intermediarul confirmă toate tranzacțiile, însă livrează o dată toată cantitatea aferentă tuturor tranzacțiilor inițiale
 - iii. Raportorul 1 și raportorul 2 livrează către același intermediar fiecare câte un transport mic; Intermediarul confirmă ambele tranzacții, însă livrează o dată toată cantitatea aferentă tranzacțiilor celor 2 raportori
- (16) În acest moment, un furnizor de tip colector care achiziționează deșeurile de ambalaje de la persoane fizice (conform procedurilor legislative în vigoare), trebuie să completeze în secțiunea de „Sursa” din cadrul inițierii unei tranzacții noi fiecare persoană în parte și CNP și cantitatea aferentă. Au existat cazuri în care colectori care au achiziționat câte 2-5 kg de la o persoană, au fost nevoiți să completeze 147 de „surse” (au livrat 2 tone de deșeu provenite de la 147 de persoane, fiind necesar de a completa manual fiecare nume, CNP și cantitate)
- (17) Cantitățile lunare și totale estimate pe care OIREP-urile și UAT/ADI trebuie să le completeze în secțiunea de relații contractuale cu furnizorii, respectiv raportorii lor, nu reprezintă un indicator relevant și îngreunează activitatea de înregistrare și pot limita posibilitatea de înregistrare a tranzacțiilor mai departe de către raportori. Cantitățile estimate definite într-o relație contractuală pot suferi modificări, cantitățile lunare pot fi compensate de la o lună la alta.
- (18) Tab-ul de „Reciclatori/valorificatori agreați” din secțiunea de relații contractuale în care OIREP-urile și UAT/ADI ar trebui să completeze reciclatorii agreați pe conturile cu furnizorii, respectiv raportorii lor, nu funcționează. În acest fel, sunt limitate opțiunile de control din partea OIREP-urilor și a UAT/ADI-urilor. În acest fel, raportorii pot realiza tranzacții în SIATD către reciclatori/intermediari care nu sunt înregistrați în SIATD respectiv validați de către OIREP. Totodată, lista cu reciclatori validați de AFM/autorități nu pot fi vizualizată.
- (19) Anexa VII, emisă de sistem în cazul livrărilor intracomunitare și a exportului, nu este completată integral și corect și nu poate fi folosită ca document care însoțește fizic deșeurile: este în română, transportator apare furnizorul, nu apare codul de valorificare, nu apare codul de deșeu, nu apar persoanele de contact, la tone apare cifra în kg, m3 apare tot cantitatea în unitatea de masă, apare bifat “laborator”, iar deșeurile supuse bonificației de OIREP nu ajung la laboratoare de analiză etc.

În lipsa reglementării aspectelor semnalate mai sus – dat fiind impactul utilizării acestui sistem informatic de către toți operatorii economici implicați în activitatea de gestionare a deșeurilor de ambalaje - generatori, colectori, OIREP-uri, reciclatori, operatori de salubritate, UAT, producători care pun pe piața ambalaje, – suntem nevoiți să atragem atenția asupra unor **riscuri certe viitoare**:

- (i) Piața externă de materie primă va deveni mai atractivă pentru producătorii de hârtie, ceea ce va impacta piața internă prin costuri de producție mai ridicate. Costul de producție mai ridicat se va reflecta în mod firesc în prețul produselor (ex. ambalaj), iar acesta va duce la majorarea prețurilor produselor la raft, preț suportat într-un final de consumator.

- (ii) Favorizarea exportului de material reciclabil din România în condițiile în care SIATD-ul nu este aplicabil reciclatorului extern (obligația de certificare/confirmare cantităților de ambalaje nu este aplicabilă acestora), dublat de riscurile/ atractivitatea generată de sistemul de „auto-confirmare” a cantităților de către exportator;
- (iii) Orice disfuncționalitate a sistemului, nereglementat în timp, va putea duce la oprirea unor facilități de producție cum materia primă în anumite cazuri vine exclusiv din deșeurile de ambalaje.
- (iv) orice disfuncționalitate a sistemului, nereglementat în timp, va determina creșterea cantităților de deșeuri depozitate la gropile de gunoi, putând duce chiar la imposibilitatea valorificării lor prin reciclare;

Prin urmare, Coaliția pentru Dezvoltarea României vă supune atenției o listă de soluții pentru îmbunătățirea fluxului operațional:

- (1)** Propunem funcționarea în paralel cu vechiul sistem, până când platforma SIATD se dovedește a fi una potrivită, dimensionată la nevoile reale, volumul de acte / tranzacții generate de industrie, inclusiv backup;
- (2)** Implementarea platformei SIATD în baza unui calendar etapizat și transparent;
- (3)** Implicarea jucătorilor principali de pe piața gestionării deșeurilor de ambalaje în testarea aplicației în timp real.
- (4)** Asigurarea unui serviciu de tip helpdesk destinat soluționării în timp real a problemelor tehnice apărute;
- (5)** Proceduri transparente, cu timp de reacție garantat pentru utilizatori;
- (6)** Reglementarea clară a eventualelor situații în care SIATD nu poate fi utilizat din motive independente de voința/ puterea utilizatorilor, inclusiv posibilitatea de a garanta continuitatea activității industriei fără amenințarea de sancțiuni;

Sperăm că observațiile noastre vor fi luate în considerare și rămânem la dispoziția dumneavoastră pentru orice clarificări necesare pe marginea acestui subiect.

Cu deosebită considerație,

Ramona Jurubiță

Coordonatorul Grupului de lucru pentru mediu
Coaliția pentru Dezvoltarea României